

ВІДДІЛ ІСТОРИЧНИХ ПАМ'ЯТОК УКРАЇНОЗНАВСТВА

Основні напрямки роботи відділу: Вивчення джерел з ранньомодерної історії України, на їх підставі дослідження актуальних проблем соціальної і інтелектуальної історії та українського повсякдення XVI–XVII ст. Впровадження нових історичних знань та теоретико-методологічних розробок в систему освіти, виховання, культури, в суспільні та державотворчі процеси.

Тема НДР на 2020-2022 рр.: «Українське повсякдення ранньомодерної доби: правові та соціальні практики».

Керівниця НДР – докторка історичних наук, доцентка Ворончук Ірина Олексіївна.

Співробітники відділу

Ворончук Ірина Олексіївна – завідувачка відділу історичних пам'яток українознавства НДІУ, докторка історичних наук, доцентка.

Коло наукових інтересів

Соціальна історія, інтелектуальна історія, історична демографія, історія родини, українське повсякдення ранньомодерної доби.

Наукові праці

Упорядник збірників:

1. Володіння князів Острозьких на Східній Волині (за інвентарем 1620 р.). Київ – Старокостянтинів. 2001. 416 с.

2. Українське повсякдення ранньомодерної доби. Збірник документів. Випуск I. Волинь XVI ст. Київ. 2014. 711 с.

3. Історія Волині. Т. 1. Навчальний посібник. Київ – Харків: Видавництво «Олександр Савчук». 2021. 384 с.

Монографії:

1. Родоводи волинської шляхти XVI – першої половини XVII ст.: реконструкція родинних структур (методологія, методика, джерела). Київ. 2009. 511 с.

2. Населення Волині в XVI – першій половині XVII ст.: родина, домогосподарство, демографічні чинники. Київ. 2012. 712 с.

Останні наукові публікації:

1. Інтелектуали ранньомодерної доби про освіту та виховання дітей. Українознавство. 2016. № 1. С. 71–88.
2. Волинський чашник Лаврін Дривинський в обороні православ'я (кінець XVI – перша половина XVII ст.). Роль особистості в церкві. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. 2016. С. 71–81.
3. «Малі міста Острожчини» за інвентарем 1620 р. Острозька давнина. 2016. С. 55–71.
4. Українські православні братства: історіографічна традиція, проблеми і перспективи. Українознавство. 2016. № 4. С. 15–29.
5. «Историк Божьей милостью» Михайло Флегонтович Владимирський-Буданов. Українознавство. 2017. № 1–2. С. 75–88.
6. Волинське селянство ранньомодерної доби: міфи та реальність. Науково-інформаційний збірник Луцького державного історико-культурного заповідника «Старий Луцьк». 2017. Вип. 13. С. 175–192.
7. Українська шляхетська родина ранньомодерної доби у внутрішніх зв'язках і стосунках: батьки і діти. *Ukraina Lithuanica: Студії з історії Великого князівства Литовського*. 2017. Вип. 4. С. 189–205.
8. Генезис інституту українських православних братств: історіографія проблеми. Православ'я в Україні. Збірник матеріалів міжнародної наукової конференції, присвяченої 25-літтю відновлення Київської православної богословської академії. 2017. Ч. 2. С. 293–307.
9. До історії приватного життя української людності ранньомодерної доби. Українознавство. 2018. № 1. С. 82–109.

10. Проблеми історичної демографії у науковому доробку М. Владимирського-Буданова. Українознавство. 2018. № 2. С. 24–43.

11. Volhynian Court Books as a Source for Studying the History of the Ukrainian Noble (Szlachta) Family in the 16th and 17th Centuries. Przeszłość Demograficzna Polski. 2018. № 40. Pp. 39–62.

12. Гродські і земські книги Волині як джерело до історії української шляхетської родини XVI–XVII ст. Наукові записки Національного університету «Острозька Академія». Серія «Історичні науки». 2019. Вип. 28. С. 69–80.

13. Українська шляхетська родина ранньомодерної доби у внутрішніх зв'язках і стосунках: брати і сестри. Українознавство. 2020. № 3. С. 8–20.

14. Przemoc mężczyzny nad kobietą w ukraińskiej rodzinie XVI–XVII wieków (na podstawie materiałów Wołynia). Rodzina w kręgu epok dawnych. Przemoc. Kraków, 2020. S. 97–105.

Довбищенко Михайло Володимирович – провідний науковий співробітник відділу історичних пам'яток українознавства НДІУ.

Коло наукових інтересів

Історія церкви і релігійний рухів в Україні литовсько-польської доби, соціальна історія, історія українського права і адвокатури.

Наукові праці

Монографії:

1. Волинська шляхта у релігійних рухах кінця XVI – першої половини XVII ст. Київ: ПП Сергійчук М. І., 2008. 882 с.
2. Українська адвокатура Волині литовсько-польської доби (XVI-XVIII ст.). Серія «Регіональна історія адвокатури». Т. 2. Київ: КВІЦ, 2019. 288 с.

Останні наукові публікації:

1. Ченці – боніфратрії та поширення гуманістичних ідей на українських землях в першій половині XVII ст. Українознавчий альманах. 2011. № 5. С. 121–124.
2. Cerkiew unicka na Wołyniu w dobie wojen kozackich w latach 1648-1657. Ruchy religijne na Wołyniu w XVI–XVII wieku. Lublin: wydawnictwo KUL, 2013. S. 11–12.
3. Забутий досвід співробітництва: католицька шляхта Волині та її вплив на парафіяльне життя Луцько-Острозької уніатської єпархії у 30-40-х рр. XVII ст. Super omnia veritas. Księga dedykowana księdzu profesorowi Tadeuszowi Śliwie w 90 rocznicę urodzin i 50-lecie pracy naukowej. Lwów-Kraków: Wydawnictwo bł. Jakuba Strzemię archidiecezji Lwowskiej ob. łac. 2015. S. 219–231.
4. Забутий нащадок козацького гетьмана: Луцько-Острозький єпископ Йосиф Виговський (1660-1730) (спроба біографічної реконструкції). Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Історія. 2020. Вип. 1 (42). С. 10–19.

5. Повсякдення українського парафіяльного духовенства кінця XVI – першої половини XVII ст. (за твором «Perspectiwa» Касіяна Саковича). Українознавство. 2020. № 3. С. 21–40.

6. Роль «руської мови» в релігійному житті України першої половини XVII ст. (за вступом Касіяна Саковича до твору «Desiderosus»). Українознавство. 2020. № 4. С. 21–32.

Висотін Микола Борисович – науковий співробітник відділу історичних пам'яток українознавства НДІУ.

Коло наукових інтересів

Соціальна історія, військова історія, демографічна історія, медична справа та українське повсякдення ранньомодерної доби.

Наукові праці

Збірники документів:

1. Українське повсякдення ранньомодерної доби. Збірник документів. Випуск I. Волинь XVI ст. Київ. 2014. 711 с.

Останні наукові публікації:

1. Руйнівні впливи іноземних найманців на мирне населення Волині в роки Хмельниччини. Українознавство. 2015. № 4. С. 41–58.
2. Проблема повернення українських бранців з татарської неволі за часів Хмельниччини. Українознавство. 2015. № 3. С. 36–49.
3. Професійна спеціалізація волинських медиків XVI ст. Українознавство. 2015. № 2. С. 72–89.
4. Еволюція поглядів на українське козацтво та історію Хмельниччини в історіографічній спадщині Пантелеймона Куліша. Українознавство. 2016. № 4. С. 52–64.
5. Втрати мирного населення Волині від дій свавільних вояків Михайла Криси в роки Хмельниччини. Українознавство. 2016. № 3. С. 88–100.
6. Втрати мирного населення Волині від епідемічних захворювань у роки Хмельниччини (за матеріалами Волинського воєводства). Українознавство. 2017. № 4. С. 109–125.
7. Нові документи з волинських актових книг про втрати цивільного населення Волині від жовнірських наїздів протягом 1600 – 1610 рр. Українознавство. 2018. № 1. С. 110–130.
8. Деякі прийоми з юридичного інструментарію волинського адвоката XVII ст. Українознавство. 2019. № 4. С. 114–128.
9. «... Оперезалися рушниками ...»: незвичний обряд покозачення в роки Хмельниччини з погляду християнської теології. Українознавство. 2020. № 4. С. 33–43.

Гулюк Ігор Юрійович – науковий співробітник відділу історичних пам'яток українознавства НДІУ.

Коло наукових інтересів

Повсякденне життя волинської шляхти у ранньомодерний період: економічна діяльність, матеріальні реалії, соціальні стратегії та ціннісні орієнтири.

Останні наукові публікації:

1. «Кгдъж неслушне сторона поступовала»: шляхетська рецепція судового процесу на Волині у другій половині XVI ст. Українознавство. 2020. № 3. С. 41–52.
2. «Будучи жалостен тои кривди»: образа як узвичаєна компонента ранньомодерної шляхетської культури на Волині. Міжнародна науково-практична конференція студентів і аспірантів «Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень». Луцьк, 2020. С. 134–137.
3. Праці Бенедикта Гербеста в контексті посттриденської модифікації доктрини католицької Церкви Православ'я в Україні. Збірник за матеріалами VIII Міжнародної наукової конференції «Українська Церква в історії українського державотворення». Київ. 2018. С. 63–73.
4. Майнові скарги членів Товариства Ісуса як інструмент регуляції соціальних конфліктів у часи Хмельниччини. XII Міжнародна науково-практична конференція студентів і аспірантів «Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень». Луцьк. 2018. С. 368–371.
5. Філософія у контексті єзуїтської освітньої системи: поняття та еволюція сприйняття. Науково-практична конференція «Сучасна наука та освіта Волині». Володимир-Волинський. 2018. С. 209–212.

6. Освітні орієнтири та виховні ідеали православного шляхтича у XVI ст. (на прикладі заповіту В. Загоровського). Історія та сучасність православ'я на Волині. Луцьк. 2016. С. 97–101.

7. Статус української шляхти у рiчпосполитському суспiльствi (осмислюючи польську історіографію XIX – 30-х рр. XX століття). Українознавство.
